במ א מיי׳ פ״ח מהלכות תפלה הלכה א' סמג

עשין יט טוש"ע או"ח סימן

ל סעיף ט: ל ב מייי שם וסמ"ג שם ל שוש"ע או"ח סימן ל

:סעיף יא לא ג מיי שם הלכה ב סמג

שם טור שו"ע או"ח שם

שם עור פו"ע חו"ח שם סעיף כ: לב ד מיי שם הלכה ג סמג שם טוש"ע או"ח שם

:סעיף יח

ה [מיי' פ"ג מהל' תלמוד תורה הל' יא טוש"ע יו"ד

סורה הכי יח טוט"ע יו"ד סי' רמו סעיף כא בהגה]: לג ו ז מיי' פי"ב מהל'

שם טוש"ע או"ח סימן קמ"ו

שם טושיע וויתו קיתן קתייא קעיף א: לד ח [עור שס]: ט מייי שם סמ"ג שם עוש"ע שם סעיף ב [רב

אלפס כאו ובפרה ההורא את

המגילה דף רע"ג]: י מיי' פי"ג שם הל

תפילה הלכה ע סמג

מאי דכתיב [א] יואני תפלתי לך ה' עת רצון

אימתי שעת רצון בשעה שהצבור מתפללין.ׁ

ר' יוסי ברבי חנינא אמר מהכא 2כה אמר ה'

בעת רצון עניתיך ר' אחא ברבי חנינא אמר

מהכא יהן אל כביר ולא ימאם וכתיב יפדה

בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי

תניא נמי הכי רבי נתן אומר מנין שאין הקב"ה

מואם בתפלתן של רבים שנאמר הן אל כביר

ולא ימאם וכתיב פדה בשלום נפשי מקרב לי

וגו' (6) אמר הקב"ה כל העוסק בתורה ובגמילות

חסדים פומתפלל עם הצבור מעלה אני עליו

כאילו פראני לי ולבני מבין אומות העולם אמר

ר"ל יכל מי שיש לו בית הכנסת בעירו ואינו נכנס שם להתפלל נקרא שכן רע

שנאמר •כה אמר ה' על כל שכני הרעים הנוגעים בנחלה אשר הנחלתי את

עמי את ישראל ולא עוד אלא שגורם גלות לו ולבניו שנא' זהנני נותשם מעל

אדמתם ואת בית יהודה אתוש מתוכם. אמרו ליה לר' יוחנן איכא סבי בבבל

תמה ואמר ילמען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה כתיב אבל בחוצה

לארץ לא כיון דאמרי ליה מַקדמי ומחשכי לבי כנישתא אמר היינו דאהני להו

כדאמר ר' יהושע בן לוי לבניה קדימו וחשיכו ועיילו לבי כנישתא כי היכי

דתורכו חיי א"ר אחא ברבי חנינא מאי קרא יאשרי אדם שומע לי לשקד על

דלתותי יום יום לשמור מזוזת פתחי וכתיב בתריה יכי מוצאי מצא חיים. אמר

רב חסדא ילעולם יכנס אדם שני פתחים בבית הכנסת שני פתחים סלקא דעתך

אלא אימא שיעור שני פתחים ואחר כך יתפלל: יעל זאת יתפלל כל חסיד

אליך לעת מצא אשה ר' חנינא לעת מצא זו אשה שנא' יימצא אשה מצא מוב

במערבא כי נסיב אינש אתתא אמרי ליה הכי מצא או מוצא מצא דכתיב מצא

אשה מצא מוב ויפַק רצון מה' מוצא דכתיב ייומוצא אני מר ממות את האשה

וגו' ר' נתן אומר לעת מצא זו תורה שנאמר יכי מוצאי מצא חיים וגו' רב נחמן

בר יצחק אמר לעת מצא זו מיתה שנא' בילמות תוצאות תניא נמי הכי תשע

מאות ושלשה מיני מיתה נבראו בעולם שנאמר למות תוצאות תוצאות

בגימטריא הכי הוו קשה שבכלן אסכרא ניחא שבכלן נשיקה אסכרא דמיא

כחיזרא בגבבא דעמרא דלאחורי נשרא ואיכא דאמרי כפיטורי בפי ושט נשיקה

דמיא כמשחל בניתא מחלבא ר' יוחנן אמר לעת מצא זו קבורה א"ר חנינא

מאי קרא יהשמחים אלי גיל ישישו כי ימצאו קבר אמר רבה בר רב שילא

היינו דאמרי אינשי ליבעי אינש רחמי אפילו עד זיבולא בתרייתא שלמא מר

זומרא אמר לעת מצא זה בית הכסא אמרי במערבא הא דמר זומרא עדיפא

מכלהו. אמר ליה רבא לרפרם בר פפא לימא לן מר מהגי מילי מעלייתא

דאמרת משמיה דרב חסדא במילי דבי כנישתא אמר ליה הכי אמר רב חסדא

מאי דכתי' ייאוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב אוהב ה' שערים המצויינים 🌣

בהלכה יותר מבתי כנסיות ומבתי מדרשות והיינו דאמר ר' חייא בר אמי משמיה

דעולא מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של

הלכה בלבד. מואמר אביי מריש הוה גריסנא בגו ביתא ומצלינא בבי

כנישתא כיון דשמענא להא דאמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא מיום

יבמות עב. סנהדריו סד.ז.

ב) וידמום מניז. ג)

עם רלון. אלמא יש שעה שהיא של רלון: כניר לא ימאס. תפלת 🌣 רב ששת מהדר אפיה וגרים. וא"ת והא אמריען בקוטה (פ"ז ד' הרבים לא ימאס: מקרב לי. ממלחמות הבאות עלי: כי ברבים היו

שלום הוא שמתוך שגומל חסד בגופו מלמעלה: שכל זמן ששמעי בן גרא קיים כו'. דסמוך למיתת שמעי כתיב ויתחתן שלמה את פרעה (מלכים א ג): הא דכייף ליה. אם כפוף הוא לרבו לקבל תוכחתו ידור אצלו. ואם לאו טוב להתרחק ממנו ויהי שוגג ואל יהי מזיד: מהדר אפיה וגרים. משנתו

כשקורין בספר תורה: ישלים פרשיותיו. של כל שבת ושבת:

לחבירו הוא מכיר שהוא אוהבו ובא לידי אחוה ושלום: הנני נוחשם מעל אדמחם. סיפיה דקרא הוא: מקדמי. שחרית: מחשכי. ערבית. כלומר מאריכין בבית הכנסת: שיעור של שני פתחים. רוחב יכנס לפנים שלא ישב סמוך לפתח דנראה עליו כמשוי עכוב בית הכנסת ויהא מזומן סמוך לפתח לנחת: יחפלל לעת מצח. יחפלל שיהו מלויין לו כשילטרך: לעת מלא זו מיפה. שימות במיתה יפה ונוחה: אסכרא. אישטראנגולמנ״ט בלע״ז שבתוך הגוף: כחיורה בגבבה דעמרה דלחחורי נשרח. כענפי הסירים הנסבכים בגזת הלמר כשאדם נותק בחזקה ומשליך לאחור שאי אפשר שלא ינתק הלמר עמה: לפיטורי בפי ושט. ים אוקיינום יש בו מקומות שאינו מקבל ברזל ומחברין לוחי הספינה ע"י חבלים ועקלים שתוחבים בנקביו ותוקעין אותו בדוחק לפי שהם גסין כמדת הנהב: פיטורי. חבלים דמתרגמינן ופטורי לילים (מלכים א ו) אטונין: בפי ושט. הוא הנקב שהוא עגול כפי ושט: כמשחל בניתא מחלבא. ° כמושך נימת שער מתוך החלב: זיבולה בפרייפה שלמה. שיהה לו שלום כל ימי חייו ואף ביום קבורתו עד השלכת עפר האחרונה שבכיסוי קבורתו: זיבולה. פלחד"ח בלע"ו: לעת מלא זה בית הכסא. שיהא דר במקום שיש בית הכסה סמוך לו. לפי שהיתה קרקע של בבל מצולת מים ואין יכולין לחפור שם חפירות והיו לריכין לנאת בשדות ולהתרחק מאד: המלויינים. ליון ואסיפת לבור: ביני עמודי. שבית המדרש נכון עליהם

ן. ועיין שם היטבן, א' נתגינה ו. ועיין שם היטבן, ד' לקמן ול:, ה' [אבות פ"ד מ"א לין מד:], ו) ולא כדברי ה"ג כל"ל, ז) [ועי׳ חוס׳ סוטה לט. ל"ה כיווז.

הגהות הב"ח

(א) גמ' פדה בשלום נפשי (ח) גם פרס בטמט מפקר מקרב לי וגו' מאי פדה בשלום גפשי אמר הקב"ה: (ב) שם המצויינים אם בהלכה: (ג) שם הנהנה מיגיע כפו יותר: (ד) שם וה המניח ק"ת כשהוא פתוח ויולה: (ה) תום׳ קודם ד״ה רג ששת ג״ל ד״ה שיעור שני פתחים פירש בקונטרס שיעור . ב' פתחים ממש צריד לבית להכנם יווכנט לבית הכנטת שיעור רוחב ב' פתחים שהם ח' אמות אבל זה אינו דמאחר שהוא יושב בב״ה מה לי סמוך לפתח בב״ה מה לי סמוך מפתח מה לי אינו סמוך וכן אם היה בית הכנסת צר והיה שם רוב עם בע״כ צריך לישב קרוב וסמוך לפתח אלא הכי פי׳ שלא ימהר להתפלל מיד בשבא בבית הכנסת אלא כשבא בבית הכנסת אלא ישב מעט כדי שתתיישב דעתו עליו שגם זה אין דבר הגון להתחיל מיד שנראה עליו כמשאוי: ום ד"ה כד ששם וכנ׳ פומנסו הוא וכתב ואנן מסתבר:

גליון הש"ם

. גמ' כל העוסק בתורה כו'. ברי"ף איתא ומלוי בבהכ"ל: שם לעולם ידור כו'. מג"א סימן תר״ח סק״ג: שם בין פסוקא לפסוקא כו'. עי׳ יומת ע ע"ת במייקה כו'. ע"י יומת ע ע"ת במ"י ד"ה ולת מפני: רש"י ד"ה במשחל בו' במושך בו'. כי מן המיס משימהו שמות ב' (מתרגס מן מיא שחלתיה):

הגהות הגר"א

[א] גם' מאי דכתי' ואני. נ"ב גי׳ רי״ף ורא״ש אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת שנאמר ואני:

רב ניסים גאון

ואיכא דאמרי מטה ארמית ממשה ממש. ממעשה ממש. ממעשה שהיה לרב פפא אמרי דרב פפא היתה לו מלוה אצל גוי אמר כיון שדחקו רב פפא לגוי במלוה שלו רצה הגוי לגוי במלוה שלו רצה הגרי לעשות לו עלילה במרמה כדי להנצל בה מן התביעי שלו מה עשה נטל תינוק אחד קטן מת והשכיבו על מטה שלו וכסהו בבגדים כדי שלא ירגיש בו אדם אמר לו לרב פפא בא עמי לביתי ואני נותן לך את שיש לביתי האני נותן לך את שיש לך אצלי הלך אצלו ונכנס לביתו אמר לו הגוי שב לך על המטה נתן עיניו רב פפא בדברים שהיו על המטה קודם שישב עליה ומצא התינוק המת מוטמן בתוך הבגדים והרגיש הדברים שרצה להתעולל עליו עלילות ברשע ומאותה המעשה בקבלה הוא אצלי

לע.) מאי דכתי' וכפתחו עמדו כל העם (נחמיה ח) כיון שנפתח עמדי. שהתפללו עמי: פדה בשלום. זה שעסק בדברי שלום דהיינו מפר תורה אסור לספר אפי׳ בדבר הלכה. ויש לומר התם איירי בקול תורה דכתיב וכל נתיבותיה שלום (משלי ג) וכן גמילות חסדים נמי – רם כדי שלא יבטלו קול קריאת התורה» והכא איירי בנחת. והאי דקא מהדר אפיה רבותא משמעב אע"ג

דמהדר אפיה שנראה כמניח ספר תורה שפיר דמי והאי דאהדר אפיה כדי שיכוון גרסתו. ורב אלפס ומגילה פ"ד) כתב דה"ג מפרשי דוקה שיש שם עשרה אחריני אז יכול ללמוד. אבל אין שם עשרה כי אם עמו לאי. והכא מיירי שהיו שם עשרה בלא הוא ועוד תירץ האלפסי שאני רב ששת שתורתו אומנתו הוא. (1) ואנן מסתבר לן כי האי ייתירונאיי: שבים מקרא ואחד תרגום. יש מפרשים והוא הדין

ללועזות בלע"ז שלהן הוי כמו

או"ח סימן רפ"ה סעיף א:

מוסף תוספות

י א. בתוס׳ רי״ש כתב. אבל בלחש שפיר דמי. ב. בתוס׳ רי"ש כתב. רבותא נקט (צריכים כצ"ל) שיהיו עשרה שומעים לס"ת. ד. יש מפרשים: בתוס׳ די"ש כחר. י"מ דהרי מהוי לרל הלועזות בלעז שלהם שהתרגום מפרש להבין שהתרגום מפרש להבין לע״ה שאינם מבינים בלה״ק וה״ה בלשון לעז שמכירים בו.

לעזי רש"י

אישטראנגולמנ"ט [בו"ן מלנ"ט]. פצע חמור (בגרו פצע חמור (בגרון המעכב את הנשימה). פלאד"א [פיליד"א]. מלוא היעה.

מוסף רש"י

ומתפלל עם הצבור. לכתיב כי ברבים היו עמדי (כת״י ודפו״י). על כל שכני לכור חברים. כל שכני הרעים. היאך אפשר להיות שכן רע להקב"ה, אלא איזה הוא שכן רע שאינו בא להתראות בבית שכינתי (בח"י ודפו״ים, כחיזרא בגבבא כר׳. כך הנשמה יולאת במיתת יכשמפרקין זו מזו מוליאין אותו בדוחה גדול. כד יציאת חותן בדוחק גדוכ, כך יניחת הנשמה מן הגוף במיתם מסכרת (דפר"). כמשחל. לשון הולאה (שמות ב"). יגיע כפיך כי תאכל. שאינו חומד בשל מחרים לגטוב ולגזול נקור לומויט לנמוני ונחול חורין מד:), אשריך בעולם הזה. שלח מלטכך לנכיות (אבות פ״ד מ״א), וטוב לך לעולם הבא. דממוך שהוח לתולם מיגיעו לא כא לידי גזל ונוחל שני עולמות (שם).

רבינו חננאל

וכתיב פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו הציבור מעלה אני עליו

בעי רב פפא •חבין פסוקא לפסוקא מהו תיקו ברב ששת מהדר אפיה וגרים אמר אגן בדידן ואינהו בדידהו: אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו

המעשה בקברה הוא אצלי
מרבי אדונינו הרב הקדוש רבנו חושיאל ריש בי רבנן ז"ל ולתחיה וגם מצאתי אותו בתשו' הגאונים כמו כן:
כאילו פראני לי ולבני מבין אומות העולם. פי פדה הקב"ה נפשי מכל צרה בעסקי בתורה שהיא שלום, שנאר כל נראניהיה
שלום, מקרב לי, זה גמ"ח שמקרבת אפי הרחוקים. כי ברבים היי עמדי, כלומר הצבור היי מתפללין עמדי במקום שכינתך בבית
הכנסת. אלא אימא שיעור שני פתחים ואחר כך יתפלל. והנכנס בבית הכנסת יכנס שיעור שני פתחים ואח"כ יתפלל שנאמר לשמור מווזות פתחי. אסכרה דמיא מחיורא מגבבא דעמרא. פי׳ חיזרא קרץ, כלומר כמו צמר שנסתבך בקוץ ובא לשלפו מעל גבי הקרץ
שאינו יכול לשולפו אלא בשבירת צמחי הקרץ, כך מיתת אסכרה. אבל מיתת נשיקה היא סתימת הפה בלא צער, כגון ותישק ידי לפי. רב ששת מהדר אפיה וגריס אמר אנן בדידן ואנהו בדידוו. דוקא רב ששת וכיוצא בו דתורתו אומנותו היא, אבל האידנא
קיימא לן כרבא דאמר רבא [ב]פ׳ ואלו נאמרין כיון שנפתח ספר תורה אסור לספר אפי׳ בדבר הלכה, וכש"כ במילי דעלמא דאסור.

שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד ילא הוה מצלינא אלא היכא

דגריסנא. 🤊 רבי אמי ורבי אסי אף על גב דהוו להו תליסר בי כנישתא בטבריא לא מצלו אלא ביני

עמודי היכא דהוו גרסי: ואמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא גדול הנהנה מיגיעו © יותר מירא שמים

דאילו גבי ירא שמים כתיב 15 אשרי איש ירא את ה' ואילו גבי נהנה מיגיעו כתיב 15 אשרי איש ירא את ה' ואילו גבי ירא

תאכל יאשריך ומוב לך האשריך בעולם הזה ומוב לך לעולם הבא ולגבי ירא שמים ומוב לך לא כתיב ביה:

ואמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא ילעולם ידור אדם במקום רבו שכל זמן ששמעי בן גרא קיים לא נשא שלמה את בת פרעה והתניא אל ידור לא קשיא הא דכייף ליה הא דלא כייף ליה: אמר רב הונא בר יהודה אמר

רבי מנחם אמר ר' אמי מאי דכתי' זיועוזבי ה' יכלו יזה המניח ס"ת ייווצא רבי אבהו נפיק בין גברא לגברא.

תורה אור השלם